

„EDINOST“
 Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torkih, četrčkih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojne izdanje stane: za jeden mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— „ „ 4.50 za pol leta . . . 6.— „ „ 8.— za vse leto . . . 12.— „ „ 18.—
 Naročnice je plačevati naprej na naročbe brez priložne seročnice za upravo za vsa leta.
 Poštne številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč., izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglas se računa po tarifu v petiti; za naslove s debelimi črkami se plačajo prostori, kolikor obsega navednih vrstic. Poštne, očitnice in javne zahvale, če mači oglasi itd. se računajo po pogodi.

Vsi depisi naj se pošiljajo uredništvu ulice Caserma št. 15. Vsake pisme mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnštvo ulice Molina piscola št. 5. II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati leos Trst. Odpri reklama cije se preste poštnino.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edincih je moč.

V obrambo slovenskih propovedij ozir. presvetlega škofa tržaška-koperskega.

Govoril svetovalec Fran Kesec v seji mestnega sveta tržaškega dne 17. marca 1898.

Toliko od laških časopisov, kolikor od gospoda predlagatelja izrekle so se tožbe zoper pravzvišenega škofa, ki so neutemeljene in zate neopravičene povsem. Pravzvišenega obdolžujejo, da hoče posleveniti cerkve v Trstu in s tem da žali Italijane v Trstu. Pravzvišeni škof ni imel nikakor teh namenov, ko je ukazal nekoliko slov. propovedij pri sv. Jakobu, ampak je imel najplemenitejši namen, da oživi in povspesi versko mišljenje med onimi, ki so podrejeni njegovi viši pastirski oblasti, torej je to storil edino zato, da zvesto spoljuje dolžnosti visokega poklica svojega. Kdor hoče presojati dejanja škofova, jih mora presojati se stališča, na katerem stoji škof, torej kakor aposteljna katoliške cerkve. Katoliška cerkev se neskončno razločuje od drugih človeških družb, n. pr. od kakega narodnega društva, ki obsega samo en določeni narod in ima za svoj cilj le napredek in proslavo istega določenega naroda, ne glede na druge narode. Katoliška cerkev pa obsega vse narode in mera imeti škofov za vse narode; tako je volja njenega ustanovitelja, Jezusa Kristusa. (Hrup na galeriji; sosebno neki mláčnozbec se je rezal, kakor maček, kadar se je spekel ob vrelm salu.) Omeniti moram, da govoreči o katoliški cerkvi govorim gg. katoličanem in ne ostalim! — Torej, Jezus Kristus, ustanovitelj katoliške cerkve, je rešil ves človeški rod, to je vse one, ki se hočejo udeležiti odrešenja njegovega, a za udeležitev na tem odrešenju ni dosti, da je kdo pristopil kakor ud k njegovi cerkvi, ampak mera biti delaven in zvest ud, in v to svrhu mora verovati od Boga razsedete reanice in spolnjevati Bežje zapovedi. Za oboje pa treba verskega pouka, kajti kar sam od sebe ne more znati tega nihče. Zato je Jezus Kristus dal svoji cerkvi kakor pravilo, da mora poučevati vse ljudi. To pravilo je tako važne, da bi cerkev ne bila več njegova prava cerkev, ako ne bi spolnjevala tega pravila. Rekel je svojim aposteljnom: „Pojte po vsem svetu in učite vse stvari (človeške)!“ — Glejte, Odrešnik ni hotel naštevati ne narodov, ne starosti, ne stanov, da ne bi kdo mislil, da je kdo izvzet, ker ni bil imenovan, ampak rekel je splošno: vse stvari, torej je menil vse, ki se prištevajo človeškemu rodu. Aposteljni se natanjke spolnjevali to zapoved Gospodevo: hodili so po vsem svetu in učili povsod vse, katerikoli so jih hoteli poslušati. Take je delala katoliška cerkev zmiraj vseh 19 stoletij in dela še zdaj: propoveduje narodom vseh delov zemlje: v Evropi, Aziji, Afriki, Ameriki in Avstraliji. To je značaj katoliške cerkve, ne, in kaj je storil naš škof? Odredil je konference, ali krščanska poučevanja: laška za Lahe, nemška za Nemce in naravno torej, da za Slovence naj bude slovenska! Delal je torej kakor dober pastir, skrben za vse, ki so isročeni njegovi viši pastirski službi. Tu si ni smeti misliti nikakega namena, sovražnega italijanski narednosti v Trstu. No, merda se mi bode hotelo prigovarjati, da naj se le propoveduje tudi Slovincem, toda le v slovenskih krajih, ne pa tukaj v italijanskem Trstu. — Na ta prigovor mi je omeniti, da je Jezus Kristus zapovedal, naj se propoveduje vsem! In ker ni do-

ležil, kje naj se propoveduje, sledi iz tega, naj se propoveduje tam, kjer je takih, ki hočeje poslušati — a v Trstu je Slovencev! V dokaz, da je Slovencev v Trstu, ni treba iskati nikakih statističnih podatkov, ampak zadostuje, ako pogledamo v cerkve tržaške, kadar je kaka slovenska propoved. Vsikdar je mnoge poslušalcev. Menda ne be trdil nikdo, da Italijani prihajajo poslušat slovenske propovedi; to bi bilo absurdno. Kakor hitro pa je Slovencev v Trstu, treba je njim slovenskih propovedij. Omeniti pa moram še drugo okolščino. Cerkve tržaške, v katerih se propoveduje tudi slovensko (tako tudi sv. Jakoba cerkev), so župnijske cerkve. Župnije pa se ne raztezajo samo do mestne meje, ampak deleč preko te meje v okolico, kjer bivajo Slovenci, katerim treba istotako slovenskih propovedij. (Zvršetak pride.)

Sprava na Kranjskem.

Pridiržjé si, da spregevorimo pozneje nekoliko svojih misli, priobčujemo tu dogovor med obema slovenskima kluboma v deželnem zboru kranjskem, kakor sta istega pričela oba ljubljanska dnevnika v svojih številkah od minole sobote:

I.

Kluba katoliško-narodne in narodne stranke v deželnem zboru kranjskem sta sklenila med sabo za tekočo volilno dobo trdno in meločljivo zvezo.

Oba sprijateljena kluba bodeta delovala za razvoj javnega življenja v kulturnem, socialnem in gospodarskem zbiru na krščanski podlagi in se bosta odločne potegovala zlasti za narodne pravice ter politični, gospodarski in socialni napredek slovenskega ljudstva.

Kakor svoje posebno nalogo bodeta smatrala sprijateljena kluba:

- a) potezati se za pravice in napredek celokupnega slovenstva v zmislu resolucij vseslovenskega in istrsko-hrvatskega shoda od dne 14. septembra 1897;
- b) dosledno pripravljati pot za združenje vsega slovenskega ozemlja v jedno upravno skupino s središčem v Ljubljani;
- c) delovati za socialne reforme v korist kmetškega, trgovskega, obrtnega in delavskega stanu;
- d) potezati se za politično svobodo ljudstva in za razširjanje političnih pravic — zlasti volilne pravice v vse javne zastope — na najširše kroge prebivalstva.

II.

Da poslancem katoliško-narodne in onim narodne stranke ne bude potreba odrekati se — zlasti onim katoliško-narodne stranke katoliško-narodnih, in onim narodne stranke naprednih — načel, ki so jih doslej vodila v njihovem javnem delovanju, ostanejo tudi poslej še v dosedanjih klubovih zvezah.

V posredovanje vzajemnega postopanja sprijateljenih klubov se osnuje skupni odbor.

Skupni odbor obstoji iz 8 členov in 4 namestnikov.

V ta odbor voli vsak sprijateljenih klubov po 4 zastopnike in 2 namestnika iz svoje sredine.

Volitev skupnega odbora velja za dobo zasedanja in se ima obnevit torej pričetkom vsacega zasedanja.

III.

Vsaka stvar, ki ima priti v deželnem zboru v razpravo ali glasovanje, mora se preje pretretati v skupnem odboru, ki sklepa z nadpolovično večino glasov.

Sklepu in izrecilu skupnega odbora morata se brezpogojno pokoravati oba sprijateljena kluba, izvzemši šolstvo, glede katerega se jima prepušča popolna svoboda, dokler se ne doseže skupni klub. Vendar si pa oba kluba prizadevajta, da dosežeta ednotno postopanje tudi v tem vprašanju.

IV.

Skupni odbor izbere iz svoje srede po dva načelnika in dva namestnika in sicer tako, da se izmed odposlancev vsacega kluba izbere po jeden načelnik in jeden namestnik. V predsedovanju se vrstita načelnika odnosno namestnika take, da vsaki seji predseduje drugi. Za prvo predsedstvo v zasedanju odločuje žreb.

Skupni odbor je sklepčen le tedaj, če je vsak klub zastopan po 4 členih, odnosno namestnikih. Predsednik se vselej udeležuje glasovanja.

Posvetovanje in sklepanje v skupnem odboru se mora odložiti za 24 ur, če to zahteva polovica členov.

V obnovljeni seji zopetna odložitve iste stvari ni več dopustna, če je ne zahteva večina členov.

V.

Ko bi se v kaki stvari v skupnem odboru ne doseglja večina, spravi ti je stvar pred skupno sejo obeh sprijateljenih klubov.

Skupno sejo sklicuje in vodi tisti predsednik skupnega odbora, ki je predsedoval zadavni neuspelni seji poslednjega.

V skupni seji sprijateljenih klubov poročata najpreje po jeden poročevalec za vsako stranko skupnega odbora.

Peročilu sledi debata, ki se vrši po določilih poslovnega reda deželnega zbora.

Potem se glasuje in odleča z dvetretjinske večino, a navzoče morajo biti tri četrtine obeh klubov.

VI.

V doslej spornih točkah gledališča in višje dekliške šole se bode postopalo dogovorno naslednje:

- a) glede podpore nemškemu gledališču prepušča se členom obeh klubov svoboda;
- b) slovenskemu gledališču se osigura letna podpora najmanje 6000 gld.;
- c) slovenski viši dekliški šoli v Ljubljani se osigura letna podpora najmanje 2000 gld. in k večemu 3000 gld. pod pogojem, da se deželnemu odboru conceduje pravica, biti u kurateriju zastopan po svojem odposlancu.

VII.

Volitve v odseke se vrše tako, da imata v njih oba sprijateljena kluba po jednako število členov. Za načelo velja, da se veleposestniški stranki prepušča za odseke pe tretjina mandatov. (Zvršetak pride.)

Deželni zbor istrski.

XVII. seja dne 26. februvarja 1898.

(Dalje.)

Nadalnje italijanske zahteve so:

II.

Italijanska večina zahteva, da v vsakem

okraju mora biti po jeden italijanski šolski nadzornik, ki bode nadiral ne le italijanske šole, ampak tudi italijanske sekcije, ter one, na katerih se deloma poučuje italijanski in na katerih je italijansčina učni predmet. V tem je c. k. vlada itak že preveč popustila Italijanom, ko je imenovala posebne italijanske nadzornike tudi v okrajih, v katerih so samo po dva tri italijanske šole ali paralelke in kjer že od prej obstoječi nadzornik pozna prav dobro italijanski. Na ta način se le brez vse potrebe razmetuje denar davkoplačevalcev. — Italijani bi hoteli, da bi se trosilo še več. V njihovem imenu je vzkliknil dr. Constantini c. k. vladi: Praviš, da nimaš denarja za italijanske nadzornike, imaš ga pa za nemške šole v italijanskih pokrajinah ter za slovanske v puščavah v pokrajini istrski!

III.

Za vse italijanske šole in sekcije, kjer se poučuje italijanski več ali manj, naj se imenuje deželni šolski nadzornik, ki bode Italijan po narodnosti in vzgoji. — Tudi to zahtevajo Italijani! A zahtevajo to, kakor tudi ono pod II., le v ta namen, da si ohranijo italijanske šole in predmet tudi tam, kjer niso potrebne. Ako bi se naučni jezik po vseh šolah uredil na temelju materinega jezika, tedaj ne bi imeli nič proti temu, ako bi tudi razni nadzorniki nadzorovali šole, posebno, ako ne more tega jeden sam.

IV.

Tudi to hočejo italijanska gospôda, da bodi v Poreču sedež deželnega šolskega sveta, ker mislijo, da bi tamkaj lažje upivali na člene tega sveta.

V.

Italijani zahtevajo od deželnega šolskega sveta, naj vsako leto izkazuje število otrok, ki so dolžni obiskovati pojedino šolo, kakor tudi onih, ki jo obiskujejo.

VI.

Gospôda Italijani se nočejo držati načela, odobrenega po vsem svetu, izvzemši lazi-liberalce, načela, po katerem treba poučevati otroke v materinem jeziku, da se naučé, česar trebajo. Njim, Italijanom, ni do nauka, ampak le do poitalijančevanja. Oni hočejo, da bi interesovani odločevali o jeziku ter pokrivalo to svojo zahtevo s tem, da so vendar stariši oni, ki imajo odločevati o tem, v katerem jeziku naj se poučuje njihovih otroci. Lice-merci! Med „interesovane“ štejeje tudi deželni odbor — ta bi bil za poitalijančenje vseh šol. Nadalje občinska zastopstva, katerih so mnoga italijanska ali italijanska ter bi imela odločevati tudi za hrvatske kraje; gotovo bi tudi take odmerile italijanske šole. Konečno se interesovani stariši; pa bi v onih krajih, kateri imajo hrvatska zastopstva, podkupavali stariše, jih varali, strašili, da bi se izrekli za italijansko šolo. In kjer bi dobili le malo takih starišev, pa bi zahtevali tudi italijanske šole, kakor so že tako storili v večih krajih.

VII.

Kjer so oddelki po naučnem jeziku, naj se osnujejo samostojne šole. Tudi tu bi bilo večih stroškov, ali meglo bi se privoliti v to, pod pogojem, da ne bode ne oddelka ne samostojne šole tam, kjer ni dovoljne dece za šolo spleh.

VIII.

Italijani so že nasičeni, prenasičeni z šolami in razredi. Odkar zahteva c. k. vlada, da se saujeje tudi hrvatske in slovenske šole, kjer jih treba še, imajo Italijani vedno izgovorov, da ne devoljujeje denarja. Ne damo, dokler ne bodo uvedene šolske takse — take so odgovarjali pred par leti. Ne damo, dokler ne bode gotova splešna osnova vseh šol, kjer jih še manjka — tako nam kličejo letos. Oni pozivljajo namreč deželni odbor, da naj ne dovoljuje sredstev za nove šole, dokler ne bode te osnova. Ta zahteva je povsem nezakonita, protipravna. Ljudje plačujejo za šolo že 30 let, pa še sedaj da bi se jim ne dala šola! A to velja same za Hrvate in Slovence. V teh par letih, ko Italijani pravijo vladi, da ne dajo denarja, dovolili so, celo milili so, da se je zasnovalo jako velike italijanskih šol in razredov, in to povsem brez potrebnih. (Pride še.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 21. marca 1896.

Ali še ne bode kraj nesrečni slovenski skromnosti? Pod tem naslovom nam pišejo: Te dni je krožila po vseh slovenskih listih vest, da je g. predsednik c. kr. višega deželnega sodišča v Trstu ukazal, da se više sodne odločbe v slovenskih, oziroma hrvatskih pravnih nimajo več prevajati na nižih instancijah, temveč da se ima to opravljati že na višem sodišču samem. Te vest beležili so vsi naši časopisi z vidnim zadovoljstvom in slavili kakor važno pridobitev. In v sedanjih razmerah morame ta ukaz res smatrati za nekako pridobitev. No, ravne ta slučaj pa nam zopet enkrat dokazuje jasno, kako zelo pohlevni in skromni smo mi Slovenci in ne samo mi primoraki, temveč še bolj kranjski, v narodnem oziru že „zadovoljeni“ Slovenci, kadar gre za naše naredne, po državnih osnovnih zakonih pripoznane in zajamčene pravice.

Akoravno se nam bodo torej od višega deželnega sodišča v slovenskih oziroma hrvatskih pravnih tudi odslej izdajale nemške, oziroma laške odločbe, katerim pa bode iz milosti dodan slovenski, oziroma hrvatski prevod, smatramo za veliko pridobitev že to, da se bodo prevodi prirejali takoj na višem mestu in ne na nižih instancijah. Ali nam ni znano, da se v laških pravnih izdaja izvornik razsodb le v laškem jeziku in da bi se moral v zmislu tolike pohvaljene jezikovne enakopravnosti izdajati tudi v slovenskih pravnih izvornik razsodb v slovenskem jeziku? Prigovarjalo mi se bo morda, da obstojijo propisi, po katerih ima veljati na nekaterih primorskih sodiščih nemščina, na drugih laščina kakor uradni jezik. Na to mi je odgovoriti pred vsem, da so ti propisi izšli v času, ko nismo imeli še državnih osnovnih zakonov, ko se je mislilo v Avstriji, da smejo oblasti uradovati le nemški in na Benečanskem in v Lombardiji le laški. Državni osnovni zakoni od 1. 1867. so dali vsem narodem enake pravice pred oblastmi in v javnem življenju in so hoteli s tem brez dvoma uničiti vse predpravice, ki so jih imeli postarejših zakonih posamični naređi pred drugimi.

Pa tudi če bi bile ostale v veljavi take predpravice za notranje poslovanje, kakor trdijo namreč nekateri nemški in laški birokratje v prilog svojemu jeziku, ne more vendar nihče zanikati, da razsodbe, zlasti v civilnih pravnih, nimajo prav nič opraviti z notranjim poslovanjem, temveč da so namenjene izključno le dotičnim strankam, kajti sodišču je menda vse eno, ali je Peter Pavlu dolžan gl. 100 — ali ni dolžan. To ima važnoost le za dotične stranke, in zato, če so te stranke slovenske narodnosti, ni nikakor potrebno, da se jim razsodba najpoprej razglasuje v nemškem in potem šele iz milosti tudi v tistem jeziku, katerega so se posluževale one.

G. predsedniku višega deželnega sodišča v Trstu nočemo biti nevhvaležni za njegov, očevidno z najboljšim namenom izdani ukaz: kakor enakopravni državljani pa se ne smemo zadeveljiti s tem, temveč moramo zahtevati nevstrašeno, da se vendar enkrat uresniči in uveljavi jezikovna enakopravnost in da se nas torej ne bode smatralo več narodom druge ali celo tretje vrste!

K položaju. Danes se je otvoril državni zbor ob — žalostnih avspicijah. Porečila potrjajo ono, kar smo pisali v uvodnem članku v večernem izdanju od minole sobote: da se z grefom Thunom vrača v zbornico stara nemška srditost. Ko še ni bilo posušeno črnilo, katerim sme napisali rečeni članek, bilo je pač videti za jeden hip, kakor da smo se temeljito zmotili to pet, bilo je videti, kakor da so se razbeljene nemške glave jele hladiti, kakor da je prišlo neko stoznenje med nemške duhove.

Iz Prage je došla vest o jake spravljivem govoru nemškega odličnjaka, namestnika dež. maršala, dra. Lipperta, kateri je celo opozarjal Nemece, da je neizvedljiva njih zahteva, da bi se nemščina proglasila državnim jezikom. Svaril je tudi voditelje Nemcev, da naj se ne prenačijo v svojih odlokih, kar bi mogle postati usodno za Nemece same.

V istem treznem zmišlju se je oglašila liberalna ali ustavoverna stranka iz gosposke zbornice. Ti gospedje so sicer povdarjali važnost Nemecev za Avstrije, vendar se prižavaljajo enakopravnost

vseh narodnosti in so proglasili za svojo glavno dolžnost sodelovati v ta namen, da se zopet ustanove normalni parlamentarni odnošaji. Kakor tretji znak stoznenja je bilo smatrati sklep načelnikov vseh nemških skupin — izvzemši skupino Schönererjevo — da opozicija v sprejme mesto v predsedništvu, ponudeno jej od večine. Ta sklep tolmačil se je sploh kakor znak konca obstrukcije.

Take so stvari stale v soboto predpoludne, ko smo mi pisali svoj članek, katerega tenor ni bil v soglasju z hipno sliko. Toda popoldne je potegnul mrzel veter in je perušil vse mirovne dispozicije. Popoldne so imeli posvetovanja zaupni ki in poslanci nemške ljudske stranke in niso odobrili, kar so prejšnjega dne sklenili načelniki vseh nemških skupin, ampak so se izrekli za nadaljevanje obstrukcije in zoper to, da bi kdo iz opozicije stopil v predsedništvo.

In tako je na večer istega dne, ki se je zapričel toli nadobudno, zmagala zopet nemška srditost, ki se povrača danes v zbornico.

Danes, v otvoritveni seji, najbrže ne bode hrupnih prizorov, ali v bližnji bodočnosti prične obstrukcija tam, kjer je nehala v zadnjem zasedanju. In tako gineva bolj in bolj nada ne le do parlamentarnega rešenja pogodbe z Ogersko in narodnostnega vprašanja, ampak tudi do rešitve parlamentarizma samega pred — samoubojstvom.

Wolf drži torej zopet žezle v rokah in vsi drugi Nemci, — tudi oni, ki so še v soboto pisali na piščalko miru — bodo sledili istemu kakor sužnji in bodo nosili težko kopje in strupeno orožje prusjaškega veleizdajstva.

Barometer je zlezal torej zopet na najnižjo stopinjo in kaže na viharje. In zopet opozarjamo skupine na desnici na velikansko edgovornost, ki sloni na njih; opozarjamo jih, da mislijo najprej na ono, kar je najnujnejše. Čim gre opozicija v boj za nemško nadvladje, morajo zast. desnice zastaviti vse svoje sile za uveljavljenje enakopravnosti! To je najnujnejše, ta vez naj jih spaja; drugo naj počaka dotlej, da bode osigurana zmaga tej veliki ideji.

Vprašanje sestave predsedništva zbornice poslancev je prešlo v drug stadij, po sklepu opozicije, da ne v sprejme ponudnega jej mesta v predsedništvu. Sedaj je skoro gotova nastopna sestava: predsednik nemški konservativec dr. Faehs, I. podpredsednik Moravec dr. Žašek, II. podpredsednik dr. Ferjančič.

Različne vesti.

V preslave jubileja Njegovega Veličanstva. Na posvetovanju mestnih in okoličanskih rodoljubov, ki se je vršile minole nedelje v „Del. podp. društva“ e načinu, kako naj bi tržaški Slovenci proslavili cesarjev jubilej, se je sklenilo v principu, da se nabere fond za osnovanje štipendijev za okoličanske dijake. Navzoči so bili uverjeni, da s tem najlepše ustrežeje plemenitim intencijam Njeg. Veličanstva. Eventualno naj bi vsa narodna društva o primernem času priredila veliko narodno slavnost.

Izbral se je začasni odbor, sestojeci iz gg.: Matka Mandiča, dra. Otokarja Rybáča, dra. Gustava Gregorina, dra. Jesipa Abrama, in Maksa Cotiča, kateremu je naloga, da skliče dim prej veči shod, na katerem se izvoli definitivni razširjeni odbor in se določi primerne za nabiranje prispevkov. Škofev zagovor. Dne 19. t. m., na sv. Jozefa dan, ni bilo v naši katedrali navadue, pete pontifikalne maše. Ali škofa ni vstrašilo to, ampak prišel je, kakor navadno, in opravil svoje dolžnost.

Ljudstva je bila polna cerkev. Videlo se je, da je bilo vznemirjeno, in da je pričakovalo nestrpnost tega, kar ima priti. Škof je omenjal pred mašo na propovednici kako je 1. 1882 govoril nagrebni govor nepozabnemu škofu Debrili. Žalostna prilika je to; ali danes mu je srce bolj polno žalosti, nego mu je bilo tedaj. Danes nimamo ni godbe, ni pevec; — ali oni si ne ve družega sveta, nego: potrjimo!

Potem je razložil, kako je za ta post pripravljaj konferenco za Italijane, Slovence in Nemece. Minelega novembra že je goveril s patrom Pavišcem iz Dalmacije, da bi priredil v Trstu konferencije v laškem jeziku za kakih 8 dni in sicer pri sv. Antonu starem. Žal, da rečeni pater ni me-

gel priti že sedaj, ampak pride še-le po Veliki noči. Ko je bil istega meseca novembra na Dunaju, je govoril s provincijalom jezuitov, da bi oni pater, ki pride v Trst propovedovat Nemcem v cerkvi sv. Antona novega, priredil nekaj sličnih konferenc v nemškem jeziku. No potem sem si mislil — je rekel škof — ko sem tako poskrbel za Italijane in za Nemce, moram poskrbeti tudi za Slovence in sicer v cerkvi pri sv. Jakobu. No, jaz sem človek, kakor vsakdo drugi, človek, ki se lahko zmoti. In ne sramujem se priznati svoje zmote, da nisem hkratu tedaj, ko sem naznačil slovenske eksercicije, naznačil tudi namerovanih laških in nemških konferenc.

Vse to je škof razložil tudi g. županu.

Prevzvišeni je nadaljeval svoj govor nekako tako: Dragi! Ko me je pokojni knezonadškof goriski posvetil za škofa, položil mi je evangeljsko knjigo na ramo v znamenje, da naj oznanjujem božjo besedo, kakor naslednik apostolov. Ko so namreč apostoli začeli oznanjevati evangelij, poklicala jih je pred-se judovska sinagoga ter jim je propovedala, da ne smejo oznanjevati evangelija. Apostoli pa so odgovorili: Boga je treba bolj poslušati, nego ljudi!

Blag in nežnočuten kakor je že škof Štark, izrekel je svoje prepričanje, da je ves ta spor le posledica nesporazumljenja. Nadeja se torej, da se stvar poravnava v kratkem in da bomo skoro imeli zopet lepo petje v tej stari tržaški cerkvi. Jaz bom daroval sveto mašo — tako je zaključil — in vi molite z mano! Prosimo sv. Jožefa, zaščitnika vesoljne cerkve, in priporočimo se tudi sv. Justu, temu posebnemu zaščitniku te katedralne tržaške in mesta tržaškega!

Vprašanje in poziv „Piccolo“ od minole nedelje nadaljuje svoje napade na škofa tržaškega radi slovenskih propovedi. Posebnim povdankom pa eporeka temu, da bi bil konzistorij sklenil jednoglasno, da se slovenske eksercicije morajo obdržavati, če tudi še le po Veliki noči. Trdi namreč, da je doznal pozitivno, da se je konzistorijalnega posvetovanja od minelega petka udeležilo 6 kanonikov, in da so trije kanoniki glasovali proti predlogu jednega slovenskih kanonikov, da naj se slovenske eksercicije vrše po Veliki noči. In škof da je bil v zadregi, ko je videl pred sabo to cepljenje glasov. Potem pa prihaja „Piccolo“ do monumentalnega zaključka, da škof ni dober pastir, ker ni steril tako, kakor je zahtevala laška polevica! Ti liberalci so si res povsod jednaki, naj bodo še Nemci ali Italijani. Kjerkoli so oni v manjšini, zahtevajo naj gospoduje in odloča — manjšina. V tem bi bile sicer postavljene na glavo: pravica, parlamentarno in ustavno načelo in — zdravi človeški razum, ali — liberalno je!

Pripomniti treba namreč, da v tem slučaju je bila večina za eksercicije, ker je bi tudi škof se slovenskimi kanoniki.

Toda to smo opazili le mimogredé. Vprašati sme hoteli nekaj drugega. Kolikor mi poznamo stvari, so se konzistorija tajne in se člani te korporacije prisegli, da bodo čuvali tajnost!!! Kako prihaja „Piccolo“ do vednosti o tem, kar se vrši v teh tajnih posvetovanjih? To je usodno vprašanje, ki nam sili iz peresa. To vprašanje zahteva odgovora. Če pa je vest „Piccolova“ le drzna židovska izmišlotina, potem je dolžnost onim trem členom konzistorija, na katere kaže s prstom židovsko glasilo, da reagujejo nemudoma proti temu. To morajo, to so dolžni sebi, svojemu višjemu pastirju in cerkvi. Ako pa bodo molčali, ako pripoznajo z molčanjem, da je „Piccolo“ poročal resnično, potem so se — obsedili sami!

„L'Amico“ je zlezel v svoji zadnji številki še nekoliko pod svoj navadne itak že niski nivô. Na takem nivô nismo bili navajeni dosedaj videti katoliškega duhovnika. Odgovor mu ne izostane.

Židovska taktika. Kakor stoji stvari sedaj, in po vseh izjavah moramo trditi vso gotovostje, da je „Piccolo“ nalašč in le s tem namenom raznesel vest, da je škof zagotovil županu, da odpeve slovenske eksercicije, napovedane v cerkvi sv. Jakoba, da je mogel naslednjega dne udariti po njem kakor po človeku, ki — laže in da je mogel tem huje škufvati ljudstvo isti dan, ko je bila na večer seja občinskega sveta!!

Taka je židovska taktika! In mi naj bi ne

klicali vedno in vedno: spodite tuda in naše cerkve!

Za badne družine zaprtih Svetoivančanov so brali pevci „Slave“ v društveni krčmi pri sv. M. M. Spodnji 2 gld 30 včd.

Slovenske tiskovine na pošti. Pišejo nam: In če bi morali pisati in pritoževati se vsaki dan, pisali bomo in se pritoževali, dokler ne dobimo za slovenski denar slovenskih tiskovin. Te dni nam je rekla na pošti gđ. uradnica, da nima slovenskih dopisnic ter da mora počakati gospoda kontrolerja, da odpre baje on neka vrata, za katerimi so slovenske tiskovine. Gospodična je govorila resnico, ker malo pred to stranko je bila druga, ki je zahtevala pet dopisnic, a uradnica jih ni mogla dati nego samo zadnje 4.

In kje drže slovenske tiskovine? Dobro prevezane na dolgo in široke z dobro zavozljane špaga, da bi pač ne okužile drugih privilegovanih! Kje naj iščemo terej slovenskih tiskovin, ako jih ne moremo dobiti na poštah? Tobakaren je pa le par v vsem mestu, ki imajo na razpolaganje tiskovine v našem jeziku.

Ne sluté nič slabega je vprašal nekdo po slovenskih dopisnicah prav visoke v Via Giulia, pri sv. Ivane, a trgovec se mu je zasmejal v obraz ter dejal: „Niti slisal nisem nikoli, da eksistirajo dopisnice s slovenskim napisom! Vi se pač motite, v Trstu vsaj jih ni!“

Presimo slavno c. kr. poštno ravnateljstvo, naj preskrbi, da bodo vsaj na pošti dovolj slovenskih tiskovin; pa naj priporoča tudi detičnim uradnicam, da ne bodo vzdihovale „Pevera mi“, ko je treba iskati (Bog ve kje tam v kota) slovenskih dopisnic. Potrudite se na pošto blizo vrta, vprašajte po slovenskih dopisnicah in čuli boste globok vdih!

Ustanovljenje brzojavne postaje v Trojani. Dne 20. marca 1898. se je odprla v Trojani, političnem okraju kamniškem, nova brzojavna postaja z omejeno dnevno službo, združena s tamošnjim poštnim uradom.

Koncert „Slov. pevskega društva“, ki se je vršil minolo nedeljo v gledališču „Armonia“, je dosegel popoln moralen in jako povoljen materialen uspeh. Obljubljeno nam je podrobneje poročilo.

„Slovenska čitalnica v Gorici“ priredi na praznik ozn. Mar. Dev., dne 25. marca, „Besedo“ jako lepim sporedem. O petju nastopi prvič novi ženski in moški pevski zbor. Pričetek ob 8. uri zvečer. Čitalnični člani ne plačajo vstopnine. Neudje plačajo za osebo 20 kr. vstopnine in 10 kr. za sedež. Besede pesmim se bodo prodajale na blagajni po 5 kr. Na obilno udeležbo vabi najljubneje

ODBOR.

Riemanjcem! Pišejo nam: Na sv. Ježefa dan sem bil v Riemanjih in na svoje velike začudenje sem zapazil na tamošnjem kelodvoru kmečko hišico, na kateri se blišči veliki le laški napis „alla Città di Trieste“. Te getovo ni v čast domačinom, ozioroma naredni vasici Riemanje.

Zatorej je v naredne dolžnost Riemanjcem, da detični izzivalni napis zgine čim prej in da na njega mesto pride slovenski! In če že hoče detičnik tudi laškega, naj mu odredi drugo mesto, ne pa prvo! — Opazovalec.

Bakljada propovedniku. O nakani puljskih Italijanov — o kateri sti sporečili „Edinost“ in „Naša Sloga“ —, da bi priredili namreč bakljado laškemu propovedniku, ki tira ravnokar italijansko propagando z lece doli, piše splitako „Jedinstvo“:

„Resnične povedano: to je redak slučaj, ali morda celo nezaljšan slučaj, da se jezuit toliko izpostavlja, ali ravno vsled tega je postal znamenit, ravno zbok tega mu hečejo prirediti bakljado. Ako bi prišlo do tega, tedaj bi priporečili msgr. Flappu, da bi on nosil pred oduševljeno množico kakov — trobojni italijanski lampijen!

Afera Zola. Redarstvena oblast v Parizu je izrekla sedbe proti onim mladeničem, ki so priredili v noči 28. februarja silno demonstracijo proti Zoli in Židom ter v čast Francoške in njega vojaštva ter provzročili velik nered in zmešnjave. Pobivali se tudi okna itd. Ti mladeniči so bili obsejani vsaki sa en frank glebe V obsodbi je rečeno, da se radi tega kaznujejo tako [nizke, ker se mera upoštevati, da so zašli take daleč edino iz domoljubja. Ke sme čitati to, sme se nehoté spominjali izgredov v tržaški okolici e priliki volitev za državni zbor. V Parizu so demostrevali sami

omikanci, v tržaški okolici pa kmetje. V Parizu se bile demonstracije domoljubnega značaja. Ali niso bile tudi v tržaški okolici? Saj sta si stali tu nasproti bivši Garibaldinac Mauroner in od Njegovega Velikanstva odlikovani vitez Naberger! Take smo delali paralelo med dogodki v Trstu in Parizu in mislili smo si pri tem marsikaj.

Z gorenjega Kraša nam pišejo: Umestno in hvalevredno je, da se beletije stvari, dogodivše se v kaki občini, a neumestno je — po mojem in drugih menenji — razglašati svoj rodni kraj nevarnim tuji lasti in celo življenji, kakor je to storil proti zaključku svojega dopisa dopisnik v 30. št. cenjene „Edinosti“, skrivaje se pod veliki plašč „tomajske fare“. Ovešati nam nečastne dogodke na veliki zvon, posebno pa še takrat, ko dopisnik ni dovolj poučen o stvari, kakor je v tem slučaju o rezjanu Deleonardo, to ni pravo. (Rezjan Deleonardo se je le izdal okradenega, in to iz svojih osebnih namenov, a okraden ni bil. Take sineve nam pošilja lačna mati Italija v naše kraje!) Dovolj nas razupivajo nam kruti neprijatelji Italijani in Nemci, za barbare, naposled pa dajajmo se še mi sami, dokler je železo goriko, — ter kličimo na pomoč orožništvo, dasi vemo, da orožništvo spolnjuje še prenatlačno svoje dolžnosti, posebno pa Koprivsko pod sedanjim dobrim vodstvom.

O čem da treba poročati, posneme lahko gospod depisnik iz dopisa, objavljenega v isti številki „Edinosti“ in datovanega „izpod Golca“. To je vsodbujajo, dasi je tudi tam čitati marsikaj med vratami. Toliko v pohlevno opemnjo. X.

Prospekt. Neve [slov. oglednice so ravno sedaj izšle v Celovcu. Čisti dobiček je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda. Risane in tiskane so jako lepo in predstavljajo v okusno sestavljeni skupini, katero prapleta lipove vejevje, slovensko narodne šole v Velikovcu, vojvodski prestol na Gosposvetskem polju in spomenik celovškega zmaja s slovenskim junakom Blagose; torej pomenljive spomenike iz raznih dob, ki kažejo na slovensko pravljico davno minulih časov, na boljšo narodno minolost in na upapolno sedanost in bodočnost. Dopisnice nosijo tudi Gregertičeva verzna:

„Orodje v desni, v levi meč
Svoj dom gradimo si boreči!“

Tiskane so v peterih barvah, namreč: rdeče, modro, svetlo-zeleno, temno-zeleno in bronasto-rufavo. I kemač stane 5 novčičev. Žaleti je, da bi se te dopisnice razširile kolikor mogoče, ne samo radi porabe čistega dobička, ampak služijo naj tudi kakor agitacijske sredstvo. Sličnih nemško-narodnih depisnic kar mrgoli. — Torej rodoljubkinje in redoljubi, čitalnice, pevski i. dr. društva, sezajte po njih! Prosimo tudi, da bi v vsakem večem kraju prevzel kdo v razprodaje te dopisnice. V ta namen naj se detičnik blagovoli pismeno obrniti do g. M. Županca v Celovcu, Paulitschgasse 7. Trgovci, trafikanti itd. naj naznanijo tudi, koliko hočeje imeti popusta. Dopisnice se dobivajo

Ženini in cenjene družine,

ki rabije trdne pohištvo in tapetarije, naj ne zamudije obiskati zalogo

Viljelma Dalla Torre
v ulici Cordaiuoli

(blizu trga S. Giovanni), kjer najdejo dobiček na vsem.
Via Cordaiuoli 2. MOJE POHIŠTVO DANESE SREČO Via Cordaiuoli 2,

ZALOGA POHIŠTVA

trvdke

Alessandro Levi Minzi

TRST

Via Riborgo 21 in Piazza vecchia 2.

Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal, vsakovrstnih slik, žimnic in pogrinjal. Na zahtevanje ilustrovan cenik zastonjin franko. Naročeno blago se stavlja na paraik, ali na železniško postajo, ne da bi za te računil streške

Le proti predplačila ali pa po poštnem povzetju. Tem dopisnicam bodo sledile v kratkem času še druge z drugimi predmeti.

Letarijske številke izrebane dne 19. t. m. s.
Dunaj 47, 5, 16, 44, 25.

Najnovejše vesti.

Serica 21. Njegovo Veličanstvo je podelilo šolskemu nadzorniku Josipu Culotu naslov šolskega svetnika, ne da bi mu trebalo plačati takse.

Dunaj 21. (Državni zbor) Navzoči so vsi ministri. Ministerski predsednik je izjavil, da je državni zbor odprt na najvišjem nalogu in je pozval poslanca dra. Ivana Zirkana (Ramuna) naj prevzame predsedništvo kakor starosta. Posl. Zirkan je prevzel predsedništvo in je izrazil željo, naj bi zbornica delovala v miru v blagor prebivalstva. V to naj bi je vspejubujalo jubilejno leto preljubljenega monarha. Zbornica je vzkliknila trikratni naidušeni „Zivio“ cesarju. Ko so se določili za pisanjarji se je spominjal starostni predsednik umrlih členov zbornice in je pozval na to zbornico, naj si izvoli predsednika. Predsednikom je bil izvoljen dr. Viktor Fuchs, člen nemške katol. ljudske stranke. Otidanih je bilo 241 glasov. Od teh je dobil Fuchs 195, 44 listkov je bilo praznih. Izvolitv Fuchsovo je pozdravila desnica ploskanjem in odobravanjem.

Dunaj 21. Ministerski predsednik grof Thun, finančni minister dr. Kaizl in trgovinski minister dr. Bärnreither so se vrnili iz Budimpešte. Načelnik nemške katoliške ljudske stranke baron Dipauli je odločil to čast in je s tem stopil iz izvrševalnega odbora in iz parlamentarne komisije desnice. Istotako je storil tudi poslanec Zallinger.

Sredec 19. Makedonski komitè pripravlja posebno podrobno spomnico, katere izroči zastopnikom velevlasti. V tej spomenici obrazloži vse krutosti, katere so povzročili Turki v Makedoniji.

Trgovinske brojavke in vsoti.
Budimpešta. Pšenica za sept. 9.08—9.06 Pšenica za spemlad 1898 12.14 do 12.16 Oves za spemlad 6.52—6.54 Rž za spemlad 8.51. 8.58 Koruza za maj-juni 1898 5.86 5.37 Pšenica: ponudbe in povpraševanje dobro. Prodaja 28.000 tiseč metorskih steter. Vreme: oblačno.
Savva. Kava Santo good average za mare 24.— za juli 23.75 Frankov za 50 kgr.
Hamburg. Santos good average za mesec mare 27.75 za maj 28.— za september 29.— za december 29.50.

Dunajska borza 17. marca 1898.

	včeraj	danes
Drjavni dolg v papirju	—	102.25
„ „ v srebru	—	102.20
Avstrijska renta v slatu	—	122.70
„ „ v kronah	—	102.95
Kreditne akcije	—	864.10
London 10 Let.	—	120.30
Napoleoni	—	9.52
20 mark	—	11.74
100 Italj. lir	—	45.—

Javna zahvala.

Podpisano načelnštvo se zahvaljuje najtopleje gg. Tereziji Metlikovičevi ter Frauji Ipa-vičevi, da sta v minolem letu pomagali tako pridno nabirati darov za božičnico. Bog jima plati! Zajedno se zahvaljuje tudi gg. igralkam in igralcem, ki so sodelovali na koncertu dne 13. marca in sicer gg. Poikvarici in Čargovi ter gg. Štoki in Prunku kakor pevovodji g. Koscu, učitelju na Ciril-Metodovi šoli pri sv. Jakobu in g. Reichman za spremljevanje na glasovir. Nadejamo se, da nam tudi v bodoče ne odrečejo svoje pomoči.
Odbor trž. ženske podružnice sv. Cirila in Metoda.

Hotel Volpich
„pri črnem orlu“ (Aquila nera)
TRST
Via S. Spiridione, Corso, Via S. Nicolò,
najbolj v središču
popolnoma na nove opravljen.
KOPELJI, VOZ K VSEM VLAKOM.
V pritličju „Restavracija Pilsen“
od F. Volpicha.

Spiritus sinapis compositus ALGOFON

Jedino sredstvo proti zobobolu, revmatič. glavobolu, migreni itd.
Steklenica z navodilom stane le 20 nč.
ter se dobiva jedino le v lekarni
PRAXMARER (N. due Mori) Piazza grande TRST.
Pasiti na ponarejanje

ZAVOD
za uniformiranje in civilna krojačnica
FRANA JIRAS
ulica Caserma št. 9
priporoča se za napravo uniform in civilnih oblik.
Postrežba poštna.
Zaloga vseh vrst za uniforme po originalnih tovar-niških cenah.

Tužnim srcem javljamo žalostno vest, da je naša preljubljena mati, de-dinja, pračedinja in prapračedinja, gospa

MARIJA TURK roj. ČERNE

previdena se svetotajstvi danes zjutraj ob 3. uri, v 88 letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb predrage ranjke bude v sredo dne 23. t. m. ob 9. uri zjutraj.
Šepulje, dne 21. marca 1898.

Anton,
Andrej,
Franjo,
sinovi.

Marija,
Josipina,
hčeri.

Mihael Turk,
Anton Tapis,
zeta.

za vauke, vnukinje in pravnuke.

Pivovarna v Senožecah

naznanja slavnemu občinstvu, da s koncem marca
odpre v Sežani zalogo svojega piva
in je določila svojim zastopnikom gosp. Janeza Stibila, ki bude bival pri gospej Guličevi.

Svojim odjemalcem zagotavlja reelno in točno postrežbo. Nadeja se torej obilega naročevanja tembolj, ker ima pivovarja iz Plzna, popolnoma izurjenega v tej industriji, in ker meni, da je le na ko-risr domačemu prebivalstvu, ako podpira industrijo na bližnjih domačih tleh, in sicer jedino industrijo na Notranjskem.

Pivovarna v Senožecah.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL
Rafaela Italia
Via Malcanton št. 1.
Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, žimne in peresnice, ogledal in železnih blaganj, po cenah, da se ni bat konkurence.

Plute (šuri) za cepljenje trte

prevrtane in preklane
izdeluje in prodaja v različnih vrstah po naj-nižjih cenah
L. NAIRZ v TRSTU
Via Torricelli št. 16.
Izvršujejo se naročbe le od 1000 ko-madov naprej.

MEHANIČNA DELAVNICA

Josipa Matzenik & Karola Aite
Via S. Catterina št. 5 Via S. Catterina št. 5
vabi gg. kolesarje na ogled strojev, model 98, lastnega izdelka, iz najboljšega angleškega materijala; modeli elegantni, posneti po an-gleških in ameriškanskih.
Gladek tok se jamči.
Popravljenja v tej stroki izvršujejo se točno in natančno.
Prodaja pripadkov. — Lastna peč za nikiliranje.

A. Cukerin 350krat slajši od sladkorja, kos po 2 nvč.
B. Cukerin 180krat slajši od sladkorja, kos po 1½ nvč.
C. Cukerin v malih pastilkah, kos po 1 nvč.
razpošilja najmanj 100 kosov proti poštnemu povzetju.
Jindřich Dojčech
Nusle-Praga.
Trgovcem velik skonto.

Svetovni patent
vložilnih podplatov iz neogorljivega platna, asbest
Nova iznajdba, katere je poklicana ka-kor rezultat dolgih poskušanj in velikega truda, vzdržati nogo, jeden najvažnejih or-ganov človeškega telesa vedno zdravo. — Ne več transpiracij, kurjih očes, kožnih trdov, ozebkov, žuljev, ne potnih neg, vedno zabranjene proti mrazu in mokroti. Po kratki uporabi olajšanje hoje pri vsakaterem, ki nosi čevlje z dr. Högyes a patento-vanimi podplati iz asbsta.
Cena paru 1 glđ 20 nvč. ali M. 2.
Pošilja se le proti povzetju ali predplačilu zneska. — Prospekte, zahvale in pojasnila gratis in franko.
Glavna zaloga v Budapešti. Ogerska tovarna za čevlje Vi. Eprekergasse št. 35. — Prekupce se išče.

!!! Nečuvono !!!
190 krasnih predmetov za samo glđ. 1.90 nč.
1 krasno pozlačena ura s 3 letno garancijo,
1 fino bruseno toaletno zrcalo v teku,
1 krasni žep za smotke,
1 notes vezan v angleško platno,
1 elegantna ovrtnica za gospode, igla iz zlata double s kamenom
1 garnitura gumb za zapastalce,
1 krasna pisalna garnitura,
1 zelo koristna pisalna garnitura,
1 fino čišče toaletno milo,
1 elegantna verižica z lepim privaskom.
72 jako dobrih peres v originalnem omota,
50 pol snega papirja za pisma,
50 šah zavitkov.
Teh 190 krasnih predmetov razpošilja za samo glđ. 1.90 nč. eksportna hiša švicarskih ur na debelo J. Wanderer Krakovo, Stradam št. 1.
Kar ne ugaja, vzame se tekom 8 dni nazaj.
Ilustrovan cenik gratis in franco.